

HOGYAN LEHET SIKERES EGY KURRIKULUM VÁLTOZÁSÁT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁS?

A mindennapos testnevelés megvalósulásának megítélése a pedagógusok körében

Elméleti háttér

Melyek az implementáció sikerességének feltételei?

Az implementáció kutatások lényeges szempontjai közül az egyik legfontosabb, hogy az eredmények megértéséhez nem célt, hanem annak elérési módját elemezzük, továbbá azt vizsgáljuk, hogy az adott folyamatnak mikor van esélye arra, hogy annak hatása az alrendszerben is változást eredményezzen (Fazekas és Halász, 2014). Sikeres folyamatról akkor beszélünk, ha a pedagógus adaptálja a modellt az iskola, de leginkább a csoport szintjére, és emellett a viselkedésben is megfigyelhetők a változások. Az implementáció folyamatok sikertelenségének, leggyakoribb oka a tanárok előzetes tudása és attitűdje (Stuart, 2002). A tanárok hivatástudata az oktatási folyamatban egy szűrőként jelenik meg (Kirk – Macdonald - O'Sullivan 2006).

Kutatási kérdések, hipotézisek

Kutatási célunk annak megvizsgálása, hogy egy oktatáspolitikai döntés implementációjában, amelynek értelmében 2012. szeptemberétől felmenő rendszerben bevezetésre került a mindennapos testnevelés, milyen szerepet játszanak a hivatástudat, a presztízs, a különböző értékpreferenciák, illetve az intézményi hatások hogyan jelennek meg a pedagógusok támogató attitűdjeinek kialakulásában.

H1 Az oktatáspolitikai döntéssel kapcsolatos kérdésekben a fiatalabb pedagógusok, a jobb infrastruktúrával rendelkező intézmények és a kisebb településeken lévő iskolák esetében érvényesül támogató attitűd.

H2 A támogató attitűddel rendelkező pedagóguscsoport elfogadóbb lesz a Nemzeti alaptantervben meghatározott célokkal összefüggő kérdések megvalósításában.

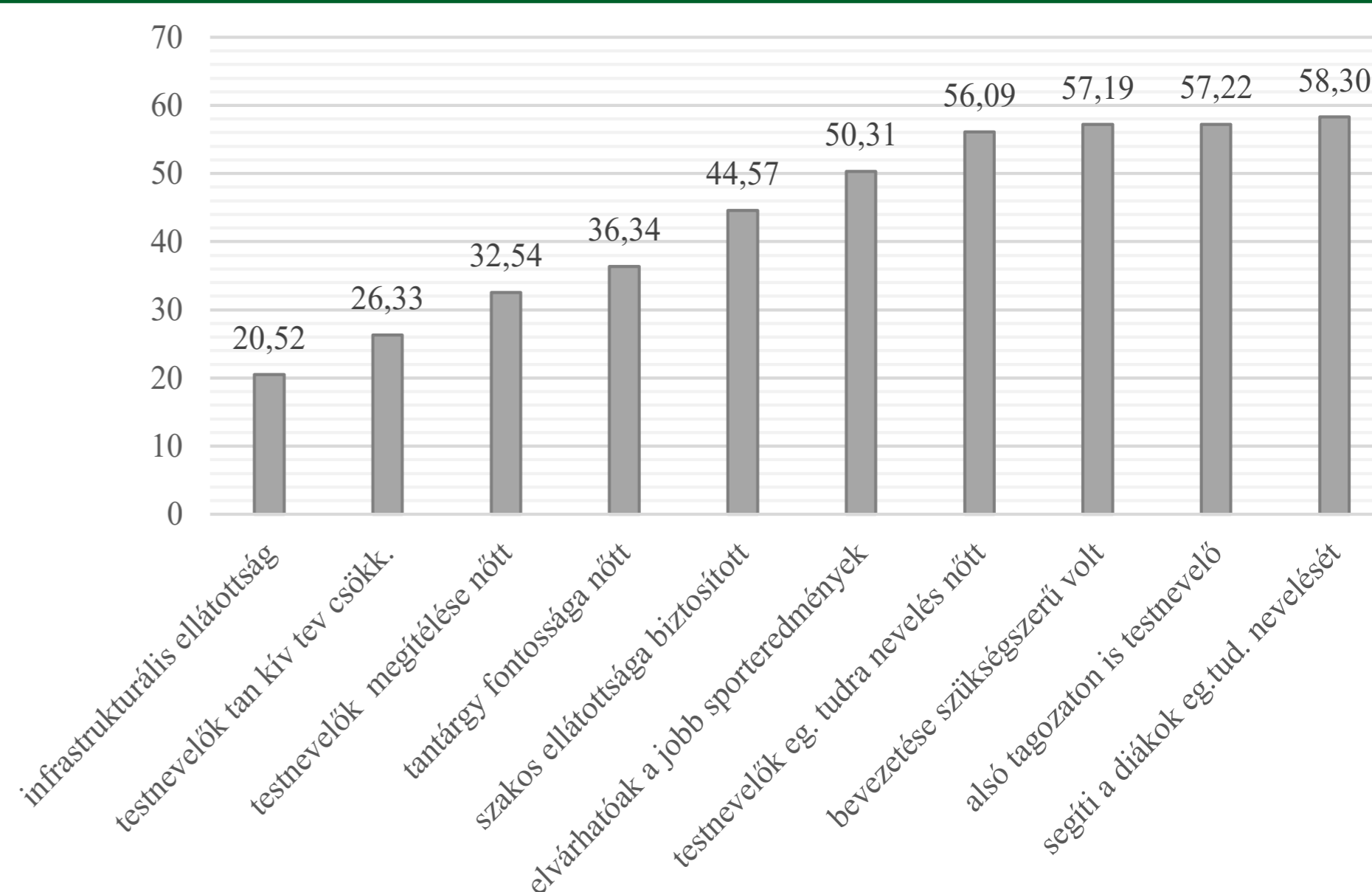
Módszerek

A kérdőíves felmérésünket 2016. január-március közötti időszakban végeztük. Kutatásunkban az értékpreferenciákat a nem, kor, a sportolási szokások, beosztás, és a település típusa alakították. Olyan intézményi hatásokat és jellemzőket is bevonunk a vizsgálatba, mint az infrastruktúra, a tanuló- és pedagógus létszám. Vizsgáltuk a többdimenziós skálázással kialakított pedagógus csoportok támogató attitűdjét a kurrikulum változását érintő beavatkozás megvalósulásáról. A mintánk az Észak-Alföldi régió pedagógusaira nézve (N=461fő) intézményi szinten valószínűségi mintának nevezhető.

Eredmények

(H1) A pedagógusok véleményének vizsgálatában a minta alanyainak a mindennapos testnevelés bevezetéséhez kapcsolódó állításaira vonatkozó attitűdjeit vizsgáltuk

A mindennaposság bevezetéséhez szükséges infrastrukturális feltételek nem állnak rendelkezésre az intézményekben, ebben teljes az egyetértés a minta tagjai között, a háttérváltozók (nem, tantárgy, életkor) összefüggésvizsgálatai sem mutattak szignifikáns eltéréseket ennek a kijelentésnek az elemzésekor. Az infrastruktúra, mint független változó azonban befolyásolta a jobb sporteredmények elvárhatóságát, a tantárgyi presztízs felértékelődését, illetve a testnevelők tanórán kívüli szerepét. A kijelentésekkel a gyengébb infrastruktúrával felszerelt intézmények pedagógusai értenek leginkább egyet.

	életkor	sportolás	szak	infrastruktúra	település típus
Elutasítók	40-54 év	alkalomszerű	reál, készség 1/2	hiányos	megyeszékhely
Egészségtudatosság miatt pártoló	25-39 év	hetente 3-szor	humán	minimális	község 1/2
Szakmailag támogatók	55-64 év	nem sportol	készség 1/2	hiányos	város
Támogatók	55-64 év	hetente 3-szor	testnevelő	minimális	község 1/2

A mindennapos testnevelés bevezetéséhez kapcsolódó kijelentésekből klaszteranalízis segítségével kialakított pedagógus csoportok.

(H2) Ennek vizsgálatára a kérdőívben a Nemzeti alaptantervcéljainak megvalósulására vonatkozó kérdésblokkot faktoranalízissel csoportokba rendeztük. Az így kapott faktorokat vizsgáltuk a pedagógusok dimenzióskálázásával létrejövő csoportjai mentén.

A megvalósulás vizsgálatához lineáris regresszió számítását végeztünk.

faktorok	pozitív testnevelés attitűd + egészség tudatosság		negatív tapasztalatok		iskolán kívüli sportolás		szociális hatások	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig
pedagógus csoportok	60,40	0,000	9,94	0,000	46,45	0,000	26,89	0,000
elutasítók	átlag (szórás)	31,21 (18,22)	átlag (szórás)	47,56 (22,14)	átlag (szórás)	87,15 (13,77)	átlag (szórás)	75,24 (15,37)
egészségtudatosság miatt pártolók	átlag (szórás)	49,13 (17,78)	átlag (szórás)	37,07 (18,18)	átlag (szórás)	70,82 (20,13)	átlag (szórás)	62,29 (20,23)
támogatók	átlag (szórás)	64,11 (21,01)	átlag (szórás)	33,90 (20,45)	átlag (szórás)	56,85 (24,11)	átlag (szórás)	52,74 (21,76)
szakmailag támogatók	átlag (szórás)	48,35 (16,99)	átlag (szórás)	38,13 (19,93)	átlag (szórás)	72,80 (19,15)	átlag (szórás)	63,47 (18,77)

A sikeresség szerepében

– az intézmények infrastrukturális ellátottsága ($Exp.\beta=0,998, p=0,000$)

– a gyermekkori sportolási aktivitás ($Exp.\beta=0,610, p=0,000$).

– a pedagógusok beosztása ($Exp.\beta=0,410, p=0,002$) meghatározó.

A pedagógusok életkora, neme, tanított tantárgya, valamint a szakma általuk vélt presztízse azonban nem jelenik meg a magyarázó tényezők között, tehát szerepük az implementációs folyamat során nem igazolható.

Diskusszió, következtetések

Az eredmények alapján feltételezzük, hogy a kimutatott változók (infrastruktúra, sportolási gyakoriság, presztízs) magas magyarázó ereje, oka lehet az oktatáspolitikai beavatkozás eredményességének.

A kutatás megmutatta, hogy a folyamatban szereplők véleményei, attitűdjei rendkívül differenciáltak, azonban a bevezetés szükségességével való egyetértés igazolható, s ennek reményében a beavatkozás sikeres megvalósulásának folyamata a meglévő negatív hatások ellenére is véghezvihető. **A tanterv változását is érintő implementáció folyamatában**, jelen esetben a mindennapos testnevelés bevezetésében és céljainak megvalósulásában, **a pedagógusok támogató attitűdjei, az intézményi hatások pozitív kialakításának célkitűzése az előfeltétele a sikeres hatás – bevalás folyamatának.**